

8.Журба Н.М. Інвестиційне формування стратегії підприємств житлово-комунального господарства // Коммунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. Вып.61. – К.: Техніка, 2005. – С.24-27.

9.Гордеев-Гавриков В.К., Ермишина А.В. Двухкомпонентный тариф в водопроводно-канализационном хозяйстве // Жилищно-коммунальное хозяйство. – 2004. – №10. – С.30-34.

10.Jamasb T., Pollit M. Benchmarking and regulation of electricity transmission and distribution utilities: lessons from international experience. – 2000. – 30p.

11.Бабак А.В. Регулювання цін та тарифів суб'єктів природних монополій у житлово-комунальному комплексі // Інформаційний бюлетень Держжитлокомунгоспу. – 2004. – №11. – С. 21-27.

12.Про затвердження преїскуранту тарифів на послуги водопостачання та водовідведення: Рішення Кременчуцької міської ради Полтавської області №830. – Кременчук, 2003. – 2 с.

13.Про затвердження граничних тарифів комунальному підприємству “Кременчуководоканал” на послуги водопостачання та водовідведення для споживачів I та II групи: Рішення Кременчуцької міської ради Полтавської області №450. – Кременчук, 2005. – 1 с.

Отримано 07.09.2005

УДК 658.14/17

С.В.МІШИНА, канд. екон. наук

Харківський національний економічний університет

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Обґрунтовуються теоретичні засади логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами промислових підприємств, який полягає у взаємопов'язаному розгляді етапів матеріалізації фінансових ресурсів в інші види ресурсів і застосовується у контексті системи бізнесу.

Фінансові ресурси підприємств є джерелом формування матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів, тому процес управління фінансовими ресурсами підприємств слід розглядати в комплексі з іншими видами ресурсів, що можливо лише за умови логістизації виробництва.

В Україні хоча періодично й виходять фахові видання з логістики, але вони більше відомі в наукових колах, ніж у “виробничих”, тобто проблема в тому, що ці видання майже не відомі на рівні підприємств. Крім того, якщо йдеться про доцільність застосування логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами, то має бути відповідним і розуміння самої економічної сутності логістики.

Більшість науковців зводять логістику до управління матеріальними потоками або в кращому випадку матеріальними та інформаційними.

На думку деяких авторів [3]: “Логистика – это интегральный инструмент менеджмента, способствующий достижению стратегических, тактических или оперативных целей организации бизнеса за счет эффективного, с точки зрения снижения общих затрат и удовлетворения требований конечных потребителей к качеству продуктов и услуг, управления материальными и (или) сервисными потоками, а также сопутствующими им потоками информации и финансовых средств”. В цьому визначенні присутні як матеріальні, так і інформаційні та фінансові потоки. Останнім відводиться другорядна роль, тобто вважається, що вони є супроводжуючими по відношенню до матеріальних потоків. У правильності такого твердження можна сумніватись, адже залежно від того, які потоки ставити в центрі уваги, всі інші будуть мати другорядне значення.

Найбільш демократичним у цьому відношенні є трактування логістики Є.В.Крикавського [1]: “Логістика – це наука про оптимальне управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками в економічних адаптивних системах із синергічними зв’язками”.

Не зважаючи на існування таких “демократичних” визначень, найбільша увага в логістиці приділяється матеріальним та інформаційним потокам. Фінансові потоки належної уваги поки ще не отримали.

На нашу думку, пріоритет не повинен надаватися ні матеріальним, ні фінансовим, ні інформаційним потокам, навпаки необхідним є відведення кожному з потоків рівнозначної ролі та досягнення на підприємстві оптимальних взаємозв’язків між ними. Підприємство слід розуміти як складну, відкриту фінансово-економічну систему, пов’язану із зовнішнім середовищем специфічними відносинами щодо руху матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів.

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, на нашу думку, логістика – це наука про управління матеріальними, інформаційними, фінансовими потоками та взаємозв’язками між ними в відкритих фінансово-економічних системах задля досягнення поставленої мети.

Отже, метою дослідження є створення такого логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами підприємств, який дозволив би не тільки раціонально управляти рухом фінансових ресурсів, а й їх перетворенням в інші види ресурсів.

Щодо перетворення фінансових ресурсів в інші види ресурсів, то як на думку автора, воно має здійснюватись в контексті системи бізнесу, запропонованої Е.Хелфертом [4], яка складається з таких сфер діяльності як інвестиційна, виробнича і фінансова.

Система бізнесу – це свого роду повний цикл кругообігу фінансових ресурсів, в ході якого вони перетворюються з однієї форми в іншу.

Здавалось би фінансові ресурси підприємств слід розглядати лише в контексті фінансування, тобто кінцевої ланки системи бізнесу і кінцевого етапу процесу кругообігу фінансових ресурсів. Але, це не так, оскільки вони опосередковують не лише фінансові, а й інвестиційні і виробничі відносини в системі бізнесу.

На нашу думку, теоретичне обґрунтування логістичного підходу полягає в двоєдиному підході до розгляду фінансових ресурсів:

- в контексті логістизації виробництва, тобто взаємозв'язку з іншими видами ресурсів (матеріальними, інформаційними, трудовими);
- в контексті системи бізнесу, тобто послідовного їх перетворення з однієї форми в іншу і особливостей їх функціонування в цих формах (грошовій, матеріалізованій).

Ці два підходи можуть бути покладені в основу організації процесу управління фінансовими ресурсами підприємств, і в свою чергу, вимагають здійснення діагностики стану управління фінансовими ресурсами підприємств з використанням показників, які характеризують не тільки фінансову, а й виробничу та інвестиційну діяльність, а також управління фінансовими ресурсами, які знаходяться не тільки в грошовій формі, а й перетворені в матеріалізовану форму.

Схема логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами промислових підприємств наведена на рисунку.

Як видно з рисунка, логістичний підхід до управління фінансовими ресурсами промислових підприємств передбачає розгляд фінансових ресурсів в контексті системи бізнесу у грошовій та у матеріалізованій формі.

Вперше матеріалізовану форму фінансових ресурсів в рамках їх класифікації за використанням виділив В.М.Опарін [2]. Ґрунтуючись на його точці зору, пропонується під фінансовими ресурсами в грошовій формі розуміти власні та залучені грошові кошти та їх еквіваленти, що можуть бути джерелом інвестування, а під фінансовими ресурсами в матеріалізованій формі – фінансові ресурси, які вкладені в оборотні та необоротні активи (перетворені в матеріальні ресурси та засоби праці) і приносять доход.

Отже, наукова новизна логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами промислових підприємств полягає у можливості взаємоув'язки та оптимізації етапів матеріалізації фінансових ресурсів в інші види ресурсів.

Перспективою подальших наукових досліджень у даному напрямку є застосування логістичного підходу при формуванні механізмів управління фінансовими ресурсами підприємств різних галузей економіки.

Схема логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами промислових підприємств:

ІР – інвестиційні ресурси; МР – матеріальні ресурси; ТР – трудові ресурси; ГП – готова продукція; ІЗВ – незавершене виробництво; ФР – фінансові ресурси;

—————> – фінансові потоки; - - - - -> – матеріальні потоки;

- · - · - ·> інформаційні потоки

1. Крикавський С.В. Логістика. Для економістів. – Львів: Вид-во ЛНУ "Львівська політехніка", 2004. – 448 с.

2. Опарін В.М. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення // Вісник НБУ. – 2000. – № 5. – С.10-11.

3. Сергеев В.И. Логистика в бизнесе. – М.: ИНФРА – М, 2001. – 608 с.

4. Хелферт Э. Техника финансового анализа / Пер. с англ.; Под ред. Л.П.Белых. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 663 с.

Отримано 29.08.2005